ހައިކޯޓް / ދެކުނު ބައި
ސ. ހުޅުދޫ - މީދޫ
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2019/HC-S-A/07
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: މުޙައްމަދު ސަޢީދު، އާބަހާރުގެ / ގއ. ވާދޫ
- އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދާރީ ފަރާތް: ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ވާދޫ ކައުންސިލްގެ އިދާރާ
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުން

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ހުސައިން ޒަކަރިއްޔާ
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް
ފަނޑިޔާރު ހުސައިން މަޖީދު

ނިޔުން ތާރީޚް: 13 ޝައުބާން 1443 / 16 މާރިޗު 2022

ހައިކޯޓުގައި ދަޢުވާ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް:

19 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1440
24 ފެބްރުއަރީ 2019

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- **ނަންބަރު:** 07/P5C/2017
- **ނިންމި ކޯޓު:** ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު
- **ބާވަތް:** ޖިނާއީ ތަންފީޛުކުރުން
- **ޙުކުމްކުރެވުނު ތާރީޚް:** 08 ޖަނަވަރީ 2017
- **ނިމުނު ތާރީޚް:** 16 ޖުލައި 2018

މަދަނީ - ޖިނާއީ ތަންފީޛުކުރުން – މައްސަލައިގެ ނިންމުމަށް ވާސިލުވި ސަބަބު ބަޔާންކުރުން - މައުޟޫޢީ ފާސިލާ ތަންފީޛު ކުރުމުގެ ގޮތުން ހުށަހަޅައި ނިމިދިޔައިމާ ތަންފީޛު ފާސިލާއާއި ތަންފީޛުކުރުމަށްކަމުގައި ހުށަހެޅުން.

- **ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ޙުސައިން ޒަކަރިއްޔާގެ ރައުޔު:**

ތަޢާރުފު

1. މިއީ، ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 07/P5C/2017 ގޭސްބިއްޔާ ނިމިފައިވާ ގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުވާކަމަށް ބުނެ އެ ގޭސްބިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި ގެއް. ދާންދޫ / އާބަހާރުގެ، މުޙައްމަދު ސައީދުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން ބެލިފައިވާ ގޭސްބިއްޔާއެކެވެ. މިގޭސްބިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތަކީ ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާންދޫ ކައުންސިލްގެ އިދާރާއެވެ.

މައްސަލައިގެ ކަންހިގާފައިވާގޮތް:

2. ބޭކަރީގެ ވިޔަފާރި ކުރުމަށްޓަކައި މުޙައްމަދު ސައީދާއި ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ އަތޮޅު އޮފީހާއި ދެމެދު 17 ފެބްރުއަރީ 2002 ގައި 600 އަކަފޫޓު ބިމެއް ކުއްޔަށް ދިނުމަށް އެއްބަސްވުމެއް ވެފައިވެއެވެ. ބޭނުމުން އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތު ހަމަވުމުން، އެބިމަށް 800 އަކަފޫޓު އިތުރުކޮށް 1400 އަކަފޫޓުގެ ބިމެއް މުޙައްމަދު ސައީދަށް 05 އަހަރުގެ މުއްދަތަކަށް ކުއްޔަށް ދިނުމާއި ގުޅޭގޮތުން 28 ޖުލައި 2007 ގައި މުޙައްމަދު ސައީދާއި ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ އަތޮޅު އޮފީހާއި ދެމެދު ގައި އެއްބަސްވުމެއްވެފައިވެއެވެ.[1]

3. މުޙައްމަދު ސައީދަށް ކުއްޔަށް ދޫކޮށްފައިވާ ބިމުގެ މިން ބަޔާންވެފައި ހުރުމުން އެކަން އިޞްލާޙު ގޮތުން ޙައްލުކޮށްދިނުމަށް ގެއް. ދާންދޫ ކައުންސިލްގެ އިދާރާގައި މުޙައްމަދު ސައީދު އެދުނެވެ. އެ ހުށަހެޅުމާއި ގުޅިގެން ގެއް. ދާންދޫ ކައުންސިލްގެ އިދާރާއިން ނޯޓިސްގައިވާ އަމުރެއް ބާޠިލުކުރުމަށް 22 ޖޫން 2011

[1]. ހުވަދު އަތޮޅު އުތުރުބުރީ އަތޮޅު އޮފީހުގެ ނަންބަރު P-2007/P-5/11 " އާބަހާރު ބޭކަރީއަށް މަސައްކަތްކުރަން ދޫކުރާ ބިމުގެ އެއްބަސްވުން"- މިއެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތަކީ 17 ފެބްރުއަރީ 2007 އިން ފެށިގެން 16 ފެބްރުއަރީ 2012 ގެ ނިޔަލަށެވެ. މިއެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތު ގުނަން ފެށޭނީ އެއްބަސްވުމުގައި ސޮއިކުރި ތާރީޚުން ފެށިގެންނެވެ. އެއްބަސްވުމުގެ 02 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެއްބަސްވުމުގައި ސޮއިކުރެވިފައިވަނީ 28 ޖުލައި 2007 ގައި ކަމަށާއި އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތު ހަމަވާނީ ތާރީޚަކީ 27 ޖުލައި 2012 ކަމަށް ހައިކޯޓު ދެކުނު ބްރާންޗުގެ ނަންބަރު 2016/HC-S-A/81ގޭސްބިއްޔާގައި (3.1 ގައި) ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

ގައި މުޙައްމަދު ސަޢީދުގެ ފަރާތުން ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާއިރާ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވައިފައެވެ. އެއީ އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 141/P5C/2011 ދަޢުވާއާއިން ބަލާފައިވާ މައްސަލައެވެ. އެދަޢުވާއާގައި އެކޯޓުން ނިންމީ މުޙައްމަދު ސަޢީދުއަށް ކުއްޔަށް ދީފައިވާ ބިމުގައި މިން ތަފާތު ފެނިފައިވާ އިތުރު ފަރާތްތަކުގެ އިމާރާތްތަކަށް ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުވާ ކަމަށް ކަނޑައެޅުއްވާފައިވާތީ، 20 ޖޫން 2011 ގައި ދާންދޫ ކައުންސިލުގެ އިދާރާއިން ގދ. ދާންދޫ / އާބަހާރުގެ، މުޙައްމަދު ސަޢީދުގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ އަމުރުގެ 01 ވަނަ ނަންބަރުގައި ހިމެނޭ ކަސްޓަމަރީކަމާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 40 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި (ރ) ހިލާފަށް އަދި އަދުލު އިންސާފުގެ ހަމަތަކާއި ޝަރުޢީ އުސޫލުތަކާއި ހިލާފަށް މުޙައްމަދު ސަޢީދުގެ މައްޗަށް ނިންމާފައިވާ ކަމަށް ޝަރީޢަތަށް ބެލެވޭތީ، ޤާނޫނު އަސާސީގެ 144 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް މުޙައްމަދު ސަޢީދުގެ މައްޗަށް ގދ. ދާންދޫ ކައުންސިލުގެ އިދާރާއިން ކޮށްފައިވާ އަމުރުގެ 01 ވަނަ ނަންބަރުގައި ހިމެނޭ ޢަސްޓީފް ނުކުރުމަށާއި، އިތުރު ފަރާތްތަކުގެ އިމާރާތުން ދަޢުވާކުރާ ބިމުން ދަޢުވާކާ މުޙައްމަދު ސަޢީދަށް އިތުރަށް ބޮޑުން ކުރަވަމުންދާ 140 (އެއްސަތޭކަ ސާޅީސް) އަކަ ފޫޓުގެ ބިމަށް ދަޢުލަތުގެ ޢިމާރާތަށް ކުރި ބަލައިގަތް މިމައްސަލަ އިދާރީ ގޮތުން ޙައްލުކުރުން ދިނުމަށް ދަޢުވާ ކައުންސިލުގެ އިދާރާއަށް އަންގައި މިގޮތުގެ މަތިން ހުކުމްކުރުން، އިދާރީގޮތުން ބަދަލުގައި އަމުރާއި ގުޅޭ ގޮތުގެ ޖަހައި 28 އޮގަސްޓް 2011 އިން ފެށިގެން 07 ދުވަހުގެ ތެރޭ ނަގައި ބިންސާފު ކުރުމަށް މުޙައްމަދު ސަޢީދަށް އަންގައިފައެވެ.

4. ބިންވެރިޔާ ނަންބަރު 141/P5C/2011 ދަޢުވާއާގެ ޙުކުމް ތަންފީޛުކޮށްދިނުމަށް އެދި 14 ޖުލައި 2014 ގައި މުޙައްމަދު ސަޢީދުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅުއްވައިފައެވެ. އެމައްސަލަ ބަލާފައިވަނީ ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާއިރާ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 67/P5C/2014 ދަޢުވާއާއިންނެވެ. އެ ދަޢުވާއާގައި އެ ކޯޓުން 27 އޭޕްރީލް 2015 ގައި ނިންމާފައިވަނީ؛

"ދެންފަހު ގއ.ދާންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 141/P5C/2011 ޤަޟިއްޔާގައި ގއ.ދާންދޫ ކައުންސިލްގެ އިދާރާގެ މަސައްކަތް ކޮންޓްރެކްޓުގައިވާ ބުނުމާއި އެއްގޮތަށް ކައުންސިލްގެ ފަރާތުން ޖަމަޢުކޮންޓްރެކްޓުގައި ނުވާކަމަށް ބޭން އެ ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް ތަންފީޒުކޮށް ދިނުމަށްއެދި ގއ.ދާންދޫ އާބަރާގެ މުޙައްމަދު ސަޢީދު ދަޢުވާކުރި ހިނދު، ނަންބަރު 141/P5C/2011 ޤަޟިއްޔާއާއި ގުޅިގެން ދާންދޫ ކައުންސިލްގެ ފަރާތުން އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި މަސްއޫލިއްޔަތާއި، ޒިންމާތައް އަދާކޮށްދިނުމަށް ނުވާކަން ހުށަހެޅުވިފައިވާ ބަޔާން ތިޔަވާދެކޮށްދޭން އެދިގެން އޮތޯރިޓީއާ ނަންބަރު: 141/P5C/2011 ޤަޟިއްޔާއިން ދާންދޫ ކައުންސިލަށް ކުރަމަށް ޢަޖިބު ކޮންޓްރެކްޓާ ކަންތައްތައް މިއަދުން ފަހުގެން 07 ދުވަހުގެ ތެރޭ ތަންފީޒުކުރުން ނިންމުމަށް ގއ. ދާންދޫ ކައުންސިލްގެ އިދާރާއަށް އަންގައި މިޙުކުމްގެ ޙަޤީން ބުނެވުކޮށްދެވޭނެ." މިފަދައިންނެވެ.

5. ތެލުގެ ވިޔަފާރި ކުރުމަށްޓަކައި މުޙައްމަދު ސަޢީދާއި ހުވަދު އަތޮޅު އުތުރުބުރީ އަތޮޅު އޮފީހާއި ދެމެދު 28 ޖުލައި 2007 ގައި ސޮއިކުރެވުނު، އިސްތަ ބާރުދިނުމަށް އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތު ހަމަވެފައިވާތީ ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާންދޫ ކައުންސިލްގެ އިދާރާގެ ފަރާތުން 17 އޮގަސްޓް 2014 ގައި މުޙައްމަދު ސަޢީދަށް ނަންބަރު : 410-B/MIS/2014/82 ސިޓީ ފޮނުވިއެވެ. އެ ސިޓީގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވަނީ؛

"ވާދުން ސަލާމަށްފަހު ދަންނަވަމެވެ. އެކިވަގުތު ގެންނަވާ ފަދައިން ތެލުގެ ވިޔަފާރި ކުރުމަށްޓަކައި ތިޔަ ފަރާތާއި މިއިދާރާއާއި ދެމެދު ވެވިފައިވާ ނަންބަރު P-2007/P-5/11 އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތު 28 ޖުލައި 2012 ގައި ވަނީ ހަމަވެފައެވެ. އަދި މި އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތު ހަމަވުމަށްފަހު އެއްބަސްވުން އަލުން އެއްބަސްވުމަކަށް އައުމަށް މިއިދާރާއިން ވަނީ ތިޔަ ފަރާތަށް ފުރުސަތު އަރުވާފައެވެ. ނަމަވެސް ތިޔަފަރާތުން އެއްބަސްވުމަކަށް އައިސްފައި ނުވާތީ މުއްދަތު ހަމަވެފައިވާ އިސްތަ ދޫކޮށްފައިވާ އެއްބަސްވުމުގައި ބާރާކޮށްކޮށްފައިވާ ބިމާއި އެބިމުގައި ދާއިމީ ގޮތަށް ހުރިގޮތަށް ބިނާކޮށް އޮތް މިއާދު ސަރުކާރުގެ މިލްކެއްކަމަށް އެއްޗީ ކޮށްދޫކޮށްސަން ކޮމިޝަނާއި ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާންދޫ ކައުންސިލްގެ އިދާރާއިން ވަނީ މިއިދާރާއަށް ޙަވާލު ކުރާ އަންގާފައެވެ.

ވީމާ، 28 ޖުލައި 2012 ގައި މުއްދަތު ހަމަވެފައިވާ އިސްތަ ދޫކޮށްފައިވާ އެއްބަސްވުމުގައި ބާރާކޮށްކޮށްފައިވާ ބިމާއި މިއާދު ސަރުކާރުގެ މިލްކެއްކަމަށް ވާތީއާއި އެބިމުގައި ދާއިމީ ގޮތުން ހުރިގޮތަށް ބިނާކޮށް އޮތް ސަރުކާރުގެ

މިލްކުކަކަންވާމީ ތަންގައި ތިޔަ ފަރާތުން ކުރަމުންދާ ތުރުގެ ވިޔަފާރި ހުއްޓުވުމަށް ދަންނަވަމެވެ. އަދި ދާންދޫ ކައުންސިލްގެ 24 ވަނަ އާންމު ޖަލްސާއިން ފާސްކޮށްފައިވާ ސަރުކާރުގެ މިފަދަތަންތަނުން އަމަލުކުރާ އުސޫލުން އިޖާރާކޮށްދެން ބިޑް ހުށަހަޅާ ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއިން ބިޑް ކާމިޔާބުކުރާފަރާތަކާއި ހަވާލުކުރުމަށެވެ."

6. ބުނެވުނު ސިޓީއާ ގުޅިގެން މުޙައްމަދު ސަޢީދާ ފަރާތުން ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް މައްސަލައެއް ހުށަހެޅި އެވެ. އެއީ އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 103/P5C/2014 ދަޢުވާއިން ބަލާފައިވާ މައްސަލައެވެ. އެމައްސަލައިގައި އެކޯޓުން ޙުކުމްކޮށްފައިވަނީ މުޙައްމަދު ސަޢީދާ އެއްކޮޅަށް، ދާންދޫ ކައުންސިލް އިދާރާގެ ނަންބަރު: 410-B/MIS/2014/82 ސިޓީއަކީ ބާޠިލު ސިޓީއެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައިއެވެ.

7. އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައި މިވާ ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 07/P5C/2017 ދަޢުވާގައި ބަލާފައިވާ މައްސަލައަކީ، އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 67/P5C/2014 ދަޢުވާގެ[2] ޙުކުމް ތަންފީޛުކޮށްދިނުން އެދި މުޙައްމަދު ސަޢީދާ ފަރާތުން ހުށަހަޅުއްވުމުން ބަލާފައިވާ ދަޢުވާއެކެވެ.

8. ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 67/P5C/2014 ދަޢުވާގެ ޙުކުމް ތަންފީޛުކޮށްދިނުމަށް އެދި 04 ޖަނަވަރީ 2017 ތާރީޚުގައި މުޙައްމަދު ސަޢީދާ ފަރާތުން ގއ. ދާންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި "ޙުކުމް ތަންފީޛު ކުރުމަށް އެދޭ ފޯމް" ގައި އެދިފައި ވަނީ؛

"..ދާންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 141/P5C/2011 ދަޢުވާއިން ދާންދޫ ކައުންސިލް އިދާރާގެ މައްޗަށް ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމް، 07 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ތަންފީޛު ކުރުމަށް، ދާންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 67/P5C/2014 ދަޢުވާއާ ގައި ކުރެއްވި ޙުކުމް އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ މުއްދަތުގައި އެ ޙުކުމް ތަންފީޛު ކުރައްވާފައިނުވާތީވެ، 08 ޖަނަވަރީ 2015 ގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނެރުއްވާފައިވާ ނަންބަރު

[2] ގއ. ދާންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ބުނެވުނު ނަންބަރު 67/P5C/2014 ދަޢުވާއަކީ، އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 141/P5C/2011 ދަޢުވާއާގައި ކޮށްފައިވާ ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުމުގެ ގޮތުން ބަލާފައިވާ ދަޢުވާއެކެވެ.

2015/03/SC ސަރކިއުލަރގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ދާންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 67/P5C/2014 ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމް 24 ގަޑި އިރުގެ ތެރޭގައި ތަންފީޛުކޮށްދެއްވުން" އަންގާތީ.

9. ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 67/P5C/2014 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް ތަންފީޛުކޮށްދިނުމަށް އެދި ހުށަހެޅުން، ދާންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު ނަންބަރު 07/P5C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމާފައި ވަނީ؛

"ދަންފަޅު ގއ. ދާންދޫ އާބާދީގެ މުޙައްމަދު ސަޢީދު ތަންފީޛުކޮށް ދިނުމަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ މިކޯޓުގެ ނަންބަރު 103/P5C/2014 ޤަޟިއްޔާގައި ވަކައިގެންވާ ކަންތައްތަކަކީ ޝަރުޢީ، އަދި ޤާނޫނީ ނަޒަރަކުން ބަލިބޮޑުވުން މިމައްސަލައާ އިތުރަށް ކުރިއަށް ގެންދިޔުން މައްސަލައެއްކަމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސްޓޭޓްބޭންކުން މުޙައްމަދު ސަޢީދުއަށް ދޫކޮށްފައިވާ ނަންބަރު 197-BA1/INDIV/2017/142 ސިޓީއިން އެގޮތް އަންނަނީ ނަންބަރު 103/P5C/2014 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް ތަންފީޛުކޮށްދިނުމަށް އެދި މުޙައްމަދު ސަޢީދު ދަޢުވާ ކުރި މި ޤަޟިއްޔާގެ ދަޢުވާއާއި މިކޯޓުން އިޢުލާނު ބަލައި ގޮތެއް ކަށަވަރުކުރުމުގެ އިޝްތިހާރު މިކޯޓަށް ލިބިގެންވާ މައްސަލައެއް ނިންމުމަށް ކަނޑައަޅައި މި މައްސަލާގެ ފައިލް ބަންދުކޮށްފިއެވެ." މިފަދައިންނެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރަމުން ހުށަހެޅި ނުކުތާތައް

10. ޙުކުމް ތަންފީޛުކޮށްދިނުމަށް އެދި މުޙައްމަދު ސަޢީދުގެ ވަކީލުން ހުށަހަޅުއްވަމުން ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން ބަލާ އެކޯޓުގެ ނަންބަރު 07/P5C/2017 ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށްބުނެ އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި މުޙައްމަދު ސަޢީދުގެ ވަކީލު އަންނަނިވި 04 (ހަތަރެއް) ނުކުތާ ހުށަހަޅުއްވާފައެވެ؛

10.1. ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން ޙުކުމް ކުރައްވާފައިވަނީ އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 07/P5C/2017 ޤަޟިއްޔާއިން ބެލުނު މައްސަލަ ނޫންކަން މި ޤަޟިއްޔާގައި ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުމަށް އެދޭ ފަރާތުގެ އެކު ހުށަހެޅި ލިޔުންތަކުން އެނގެން އޮންނަކަމަށް ބެލުން ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

10.2. ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 103/P5C/2014 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމުގައި ވަކި ކަމެއް ކުރަން އަމުރުކޮށްފައި ނުވުމާއިއެކުވެސް، އެ ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރަން މުޙައްމަދު ސަޢީދު ދަޢުވާކުރިކަމަށް ބާރުލިބޭކަމަށް އޮތްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

10.3. ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން ބުނުން ކޯޓުތަކުގައިވެސް އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 07/P5C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި ބެލުން މައްސަލަ ނޫނުކަން 04 ޖޫން 2017 ގައި ބޭއްވުން އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 07/P5C/2017 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމުގައި ދަށުކޯޓުން ހުކުމްކޮށްފައިވާ ތަރުތީބާއި ބާރުނުން އެގެން އޮތްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

10.4. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސްޓޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 197-BA1/INDIV/2017/142 ސިޓީގައި ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 07/P5C/2017 ޤަޟިއްޔާއާއި ބެހޭ އެއްވެސް ވަރަކައް ބާރުންކޮށްފައި ނުވާކަން އެ ސިޓީއިން އެނގެން އޮތުމާ އެ ސިޓީއަށް ބަލާފައި މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން އެދުނުގޮތް:

11. މިމައްސަލައިގައި މުޙައްމަދު ސަޢީދުގެ ފަރާތުން އެދިފައިވަނީ ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 07/P5C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި ކޯޓުން ބާޠިލުކޮށް މިމައްސަލަ ދަށުކޯޓަށް ބަދަލުކޮށްދިނުމަށެވެ.

ފާހަގަކުރާކަންކަން:

12. މި އިސްތިއުނާފުގައި މުޙައްމަދު ސަޢީދުގެ ފަރާތުން މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 07/P5C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި ގޮތެއް

ކަނޑައަޅާފައިވަނީ އެޤަޟިއްޔާގައި ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުމަށް އެދުން ޤަޟިއްޔާއަށް ނޫންކަމަށް ބުނާބުނުމުގެ މައްޗަށެވެ.

13. ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާންދޫ މަޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 07/P5C/2017 ދަޢުވާގައި ކޮށްފައި ހުކުމް ބަލާއިރު އެދަޢުވާގައި ތަންފީޛު އަ މައްސަލަ ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް ނެތްކަމަށް ބަޔާންކޮށް އެދަޢުވާގައި ބަލާފައިވަނީ އެކޯޓުގެ ނަންބަރު 103/P5C/2014 ދަޢުވާއަކަށެވެ.

14. އިސްތިޢުނާފު ކުރެވިފައިވާ ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާންދޫ މަޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 07/P5C/2017 ދަޢުވާގައި ބަލާފައިވާ މައްސަލައަކީ ހުކުމް ތަންފީޛުކުރުމަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ ދަޢުވާއެކެވެ. އެދަޢުވާގައި އެދެފަރާތުން އެދިފައިވަނީ ދާންދޫ މަޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 141/P5C/2011 ދަޢުވާގައި ކޮށްފައިވާ ހުކުމް ތަންފީޛުކުރުމާއި ގުޅޭ ގޮތުން ބެލި ދާންދޫ މަޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 67/P5C/2014 ދަޢުވާގައި ކޮށްފައިވާ ހުކުމް ތަންފީޛުކުރުމަށެވެ.

15. މުޙައްމަދު ސަޢީދުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ފޯމާއި އަދި އެފަރާތުން ދަށުކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކުގައިވެސް، ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާންދޫ މަޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 103/P5C/2014 ދަޢުވާގެ ހުކުމް ތަންފީޛުކުރުމަށް އެދިފައިވާކަން އެނގެން ނެތެވެ.

16. ބެލުމުން، ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާންދޫ މަޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 103/P5C/2014 ދަޢުވާއަށް ބަލާއިރު، އެމައްސަލައަކީ ބޯޓުގެ ވިޔާފާރި ކުރުމަށްޓަކައި މުޙައްމަދު ސަޢީދާއި ހުވަދުއަތޮޅު އަތޮޅު ކައުންސިލާއި ދެމެދު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމެއްގެ ދަށުން މުޙައްމަދު ސަޢީދުއަށް ކުއްޔަށް ދޫކޮށްފައިވާ ބިމާއި، އެބިމުގައި ދާއިމީ ގޮތަކަށް ހަދާފައިވާ ބިނާތަކާއި، ތަކެއްޗާއި، ދައުލަތުގެ މިލްކުގައިވާ ތަކެތި ކަމަށް ބުނެ، އެ ބިމުގައި ކުރަމުންދާ ބޯޓުގެ ވިޔާފާރި ހުއްޓުވައި، އެބިމުގައި ހުރި ނުދެވޭ މުދަލާއެކު އެތަން ބިމުން ހުސްކުރަން، ބިޑް ކާމިޔާބު ކުރާ ފަރާތަކާއި ތަން ބަލައިދޭ ކުރާކަން އަންގައިދޭ ގޮތުން 17 އޮގަސްޓް 2014 ގައި ފާސްކުރި ކައުންސިލުގެ އިދާރާއިން މުޙައްމަދު ސަޢީދުއަށް

ފޮނުވި އުތުރުގެ ނަންބަރު: 410-B/MIS/2014/82 ސިޓީއަކީ، އެބިމުގައި ހުރި މުބައްދަލު ސަރވޭއަރުގެ އެތައް މިލިއަން ރުފިޔާގެ ނުއުފުލޭ މުދާ އެއްވެސް ބަދަލެއް ދިނުމަކާއި ނުލައި މުބައްދަލު ސަރވޭއަރުގެ ކިބައިން ނިމުމަކަށް، އެ މުދާތަކެއް ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާއިރާ ކައުންސިލަށް ނުދުމަށްކަމާއި ފޮނުވާފައިވާ ސިޓީއެއް ކަމަށް ބުނެ، އެސިޓީ ބާޠިލުކޮށްދިނުމަށް ފޮނުވާ މަސައްކަތް އެންމެ ދިމާ މުއްދަތަކަށް އެ ބިމުގެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދިނުމުގެ އަމުރެއް ނެރެދިނުމަށާއި އެބިމުގައި ހުރި އެތަކެއް މިލިއަން ރުފިޔާގެ ނުއުފުލޭ މުދާ ހިމާޔަތްކޮށް ދިނުމަށް އެދި މުބައްދަލު ސަރވޭއަރުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުމުން ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާއިރާ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން ބަލާފައިވާ ދަޢުވާއެކެވެ.

17. އެ މައްސަލާގައި އެކަށީގެން ނިންމާފައިވަނީ ދާއިރާ ކައުންސިލުގެ އިދާރާއިން މުބައްދަލު ސަރވޭއަރަށް ފޮނުވި އުތުރުގެ ނަންބަރު: 410-B/MIS/2014/82 ސިޓީއަކީ، ބާޠިލު ސިޓީއެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ފޮނުވުނު ތަނބު އެނގޭ ދިމާ މުއްދަތަކަށް އެ އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށްކަމާއި ދާއިރާ ކައުންސިލުގެ މައްސަރު އަމުރެއް ނެރެދިނުމަށް އެދިފައިވާނަމަވެސް އެފަދަ އަމުރެއް ނެރެވިޔަސް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައި މުބައްދަލު ސަރވޭއަރު ބޭނުން ކުރަމުންދާ އެބިމާއި ބިނާ ގޮތުން ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތަކާއި އިދާރީ ގޮތުން ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތަކެއް ކަމަށާއި އެގޮތުގެ މަތިން އަމަލުކުރުމަށް ދެފަރާތަށް އަންގައިއެވެ. މިފަސްލާ ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާއިރާ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ 18 ފެބްރުއަރީ 2016 ގައެވެ.

18. ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާއިރާ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 103/P5C/2014 ފަސްލާ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ހައިކޯޓު ދަޢުވާ ޝީޓުގެ ނަންބަރު 2016/HC-S-A/81 ފަސްލާއިން ބަލާފައިވެއެވެ. އެފަސްލާގައި ހައިކޯޓުން 27 ނޮވެންބަރު 2016 ގައި ނިންމާފައިވަނީ ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާއިރާ ކައުންސިލުގެ އިދާރާއިން މުބައްދަލު ސަރވޭއަރަށް ފޮނުވި އުތުރުގެ ނަންބަރު: 410-B/MIS/2014/82 ސިޓީއަކީ ބާޠިލު ސިޓީއެއްކަމަށް ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާއިރާ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 103/P5C/2014 ފަސްލާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ހުކުމް ބާޠިލުކަމަށް ކަނޑައަޅައިއެވެ.

19. ހައިކޯޓު ދެކުނު ބައިގެ ނަންބަރު 2016/HC-S-A/81 ޤަޟިއްޔާ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ހުއްދައަށް މުޙައްމަދު ސަޢީދުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅައިފައެވެ. ސުޕްރީމް ކޯޓުން އެ މައްސަލަ އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ހުއްދަ ދެވެން ނެތްކަމަށް 21 މޭ 2017 ގައި ނިންމައެވެ.[3]

20. އެހެންކަމުން، ބަޔާންވި ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ގާދްދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 103/P5C/2014 ޤަޟިއްޔާ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުން، ހައިކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ހައިކޯޓު ދެކުނު ބައިގެ ނަންބަރު 2016/HC-S-A/81 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހުއްދަ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ދީފައިނުވުމުގެ ނަތީޖާއަކީ މުޙައްމަދު ސަޢީދުއަށް ކުއްޔަށް ދީފައިވާ ބިމާއި ގޭގެ އެއްބަސްވުން ނިމުމަކަށް އައުމެވެ. މުޙައްމަދު ސަޢީދުގެ ފަރާތުން ޤަޟިއްޔާތަކުގައި އެދި ހުށަހަޅާ ފާސްކުރައްވާފައިވާ ބަޔާންވެސް އެއްބަސްވުމާއި ގުޅޭގޮތުން އޭގެ ކުރިން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމަށްވާއިރު، އެ ޤަޟިއްޔާގެ ތަފްޞީލު ކަމުންސިލުގެ މައްޗަށް ޤާނޫނުތަކާ ކަންކަމަށް އެއްބަސްވުމާއި ގުޅޭ އިދާރީކަންކަން ހަމަޖެއްސުންކަމަށްވާއިރު، އެއްބަސްވުން ނިމުމަކަށް އައިސްފައިވާއިރު، މިހާރުވެސްވާ ޤަޟިއްޔާގައި ފާސްކުރައްވާ ބަޔާން ޢަމަލުކުރެވިދާނެ އަންގައިދޭން ނުކުންނާނެ ނަތީޖާއެއް އޮންނާނެކަމަށް އަދި އަދި އެ ބަޔާނުގެ މައްސަލަ ހާސިލުވާނެކަމަށް ނުފެނެއެވެ.

21. ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ގާދްދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 141/P5C/2011 ޤަޟިއްޔާގައި ކޯޓުން ބަޔާން ފާސްކުރުމުގައި ދެފަރާތުން ބެލި ހުވަދު އަތޮޅު އުތުރުބުރީ ގާދްދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 67/P5C/2014 ޤަޟިއްޔާގައި ކޯޓުން ބަޔާން ފާސްކުރުމުން އެދި މުޙައްމަދު ސަޢީދުގެ ފަރާތުން 08 ޖަނަވަރީ 2017 ގައި ހުށަހެޅުމުން ބަލާފައިވާ، އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގައި މިވާ ނަންބަރު 07/P5C/2017 ޤަޟިއްޔާ ގާދްދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުން 21

[3] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން 16 ޖުލައި 2017 ގައި މުޙައްމަދު ސަޢީދުއަށް ފޮނުވި އެކޯޓުގެ ނަންބަރު 197-BAI/INDIV/2017/142 އަދި އޭގެ މިހެން ފޮނުވާ ސިޓީގެ ޖަވާބު، އަދި އެސިޓީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހައިކޯޓު ދެކުނު ބައިގެ ނަންބަރު 2016/HC-S-A/81 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި ހުށަހެޅި ނަންބަރު 2017/SC-L/17 ލާމާއި ގުޅޭގޮތުން 21 މޭ 2017 ގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމުން.

މެއި 2017 ވަނަ ބުނެވުނު ހައިކޯޓު ދެކުނު ގޮފީގެ ނަންބަރު 2016/HC-S-A/81 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހުއްދަ ނުދިނުމަށް ނިންމާފައިވާއިރު ހުވަދު އަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 67/P5C/2014 ޤަޟިއްޔާގައި ކޮށްފައިވާ ހުކުމް ތަންފީޒުކުރުން ނިމުމަކަށް އަންނާނެއެވެ. އެއީ އެއްބަސްވުން ފުރިހަމަވުމުގައި ނުތުމުމުންނެވެ. އެހެނީ ހައިކޯޓު ދެކުނު ގޮފީގެ ނަންބަރު: 2016/HC-S-A/81 ޤަޟިއްޔާއަށް ބަލާއިރު އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތު ހަމަވެފައިވާކަން އަންގައި 17 އޮގަސްޓް 2014 ވަނަ ތަންފީޒުވެފައިވާ ސިޓީއަކީ އެއްބަސްވުމާއި ތަންފީޒުވެފައިވާ ސިޓީއެއްކަމަށް އެޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައެޅިފައިވެއެވެ.[4]

22. އިސްތިއުނާފު ކުރުވިފައިވާ ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 07/P5C/2017 ޤަޟިއްޔާ ދަރަޖަގައި ހިންގުނުއިރު ދައުލަތުގެ ވަކާލާތު އިޖުރާއީ އިޢުތިރާޟެއް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.[5] އެއީ މުޢާމަލާތު ސަރުކާރާ އެކު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތު ހަމަވެފައިވުމުން ދަޢުވާލުގެ ދުވުދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުން ފުރިހަމަވުމުގައި ނުތުމާފައިވާތީ ފުރިހަމަ އެއްބަސްވުމަކާ ގުޅޭ ކަންކަން އިދާރީ ގޮތުން ހައްލުކުރުމަށް ކަތުން ނިންނާނެ ދާއިރާ ދައުލަތުން އަދާކުރަންޖެހޭ ޖިނާއީ ކަންކަމާއި މަދަނީ އިދާރީ ގޮތުން ހައްލުކުރުމުގެ ގޮތުން ކުރަންޖެހޭ ކަންކަމާ ކަނޑައިގަތުން މުޢާމަލާތު ސަރުކާރާ ވަކާލާތުން ސަރުކާރުގެ ފައިސާގެ ތަރުހީބުވެއިނުގެ ކަމަށް ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 07/P5C/2017 ޤަޟިއްޔާ ކުރިއަށް ގެންދެވުން ނުކުރަމަށް ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށް އެދި ހުށަހެޅި އިޖުރާއީ އިއުތިރާޟެއެވެ.

23. ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 07/P5C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި އެކޯޓުން ނިންމުމަށް ބަލާއިރު، އެޤަޟިއްޔާގައި އެ ތަންފީޒީ މައްސަލަ ބެލުމުގެ އިޚްތިޔާރު އެކޯޓަށް

[4] ހައިކޯޓު ދެކުނު ގޮފީގެ ނަންބަރު 2016/HC-S-A/81 ޤަޟިއްޔާގެ 3.1 އަދި 3.2 ވަނަ.

[5] ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 07/P5C/2017 ޤަޟިއްޔާއާ ގުޅިގެން 04 މެއި 2017 ވަނަ ހުވަދު އަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާންދޫ ކައުންސިލުން ހުށަހަޅާފައިވާ އިޖުރާއީ ބަޔާން.

ޝަރުޢީކަމަށް ކަނޑައެޅި ބަޔާންކުރި، ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާންދޫ މަޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 103/P5C/2014 ޤަޟިއްޔާ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރެވި އެމައްސަލަ ހައިކޯޓުގެ ދެކުނު ގޮފީގެ ނަންބަރު 2016/HC-S-A/81 ޤަޟިއްޔާއިން ބާތިލުކޮށް ނިންމުމާއި އެޤަޟިއްޔާ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ހުއްދައަށް އެދުމުން، ހުއްދަ ދީފައި ނުވާތީ އެވާޤިޢާތަކުގެ މައްޗަށް ބަޔާންކުރެވެ.

24. އެހެންނަމަވެސް ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާންދޫ މަޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 07/P5C/2017 ޤަޟިއްޔާގެ ރިޕޯޓުގެ އެއްވެސް ހިސާބެއްގައި، ތަންފީޛުކުރުމަށް ހުށަހެޅުން އަސްލު ޤަޟިއްޔާ އަދި އަސްލު މައްސަލަ ތަންފީޛުކުރުމުގެ ގޮތުން ބަލާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއާއި ގުޅޭ ގޮތުން ފާހަގަކޮށްފައި ނުވެއެވެ. ދާންދޫ މަޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 141/P5C/2011 ޤަޟިއްޔާގައި ނުވަތަ އެޤަޟިއްޔާގައި ކޮށްފައިވާ ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުމާއި ގުޅޭ ގޮތުން ބެލި، ދާންދޫ މަޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 67/P5C/2014 ޤަޟިއްޔާގައި ކޮށްފައިވާ ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުމަށް ހުރަސްއަޅާ ސަބަބެއް އޮތްނަމަވެސް ނުވަތަ ޙާލަތު ބަދަލުވެފައިވީނަމަވެސް އަދި އެމައްސަލަ ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ހުރަސް އަޅާ ސަބަބެއް ނެތް ނަމަވެސް ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާންދޫ މަޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 07/P5C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި އެކަން ފާހަގަކޮށްފައިނުވެއެވެ.

25. މައްސަލައިގެ ނިންމުމަށް ވާސިލުވި ސަބަބު ބަޔާންކުރެވޭނަމަ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ އިންސާފުން ޝަރީޢަތް ކުރުމުގައި ފުރިހަމަވާންޖެހޭ މައިގަނޑު އިންސާފުވެރިކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އަޙްމަދު އިސްމާޢީލް ވ. ޚަދީޖާ ޢަލީ ޙަސަން [2021]SC 30 މައްސަލައިން އެނގިގެންދާއިރު، އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާންދޫ މަޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 07/P5C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި ހުށަހެޅި މައްސަލާގައި ބަލާބަލާފައިވެސް ނުވާ ޤަޟިއްޔާއަކާއި ބަލާބަލާ ބެލުމުގެ އިޖުތިހާދު ޝަރުޢީކަމަށް

ކަނޑައަޅާފައިވާއިރު، ތަންފީޛުކުރުމަށް އެދުނު ޤަޟިއްޔާ ނޫން އެހެން ޤަޟިއްޔާއަކަށް ރިޢާޔަތްކުރަން ޖެހުން ސަބަބެއް ނުވަތަ އެނިންމުން ބިނާކުރި ސަބަބެއް ޝަރީޢަތުން ބަޔާންކޮށްދީފައިނުވާތީއެވެ. ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 07/P5C/2017 ޤަޟިއްޔާ ނިންމުމުގައި އެ ސަބަބުތައް ފާހަގަކޮށްފައިނުވުން ރަނގަޅުކަމަކަށް ނުދެކެމެވެ.

26. އެހެންކަމަށްވާތީ، މި ރިޕޯޓުގެ 20 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަބަބުތަކަށް އެފަދައިން ހުކުމުން ހުވަދު އަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 07/P5C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި ތަންފީޛުކޮށްދިނުމަށް އެދި ހުށަހެޅި ބުނުމަކީ، ދެ ފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުން ނިމުމަކަށް އައިސްފައިވުމުން، ތަންފީޛުކުރުވުން ބުނުމަކަށް ނުވާނެތީ، އެ ޤަޟިއްޔާ ކުރިއަށް ނުގެންދަން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމަކަށް ބަދަލެއް ގެނެސްދެވޭ ތަފާތު ޢަމަލުކުރަން ނުފެނެއެވެ.

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދުގެ ރައުޔު:

27. މި މައްސަލާގައި ރިޕޯޓަރ ފަނޑިޔާރު ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ ނުކުތާތަކާއި ނިންމުމަށް ތާއީދު ކުރުމާއެކު އަންނަނިވި ނުކުތާ ފާހަގަކޮށްލަމެވެ. ޤަޟިއްޔާއާއި ތަންފީޛުކުރަން ހުށަހަޅާއިރު އަބަދުވެސް ހުށަހެޅޭނީ އެ މައްސަލައިގެ މައުޟޫޢު ޤަޟިއްޔާ ތަންފީޛުކޮށްދިނުމަށް ކަމުގައި ދެކެމެވެ. ނަމަ ކަނޑައަޅާފައިވާ މައުޟޫޢު ޤަޟިއްޔާ ބާއްވާފައި އެ ޤަޟިއްޔާ ތަންފީޛުކުރުމުގެ ޙުކުމް ހުށަހަޅައި ނިމިފައިވާ ތަންފީޛު ޤަޟިއްޔާއެއް ތަންފީޛުކުރުމަށްޓަކައި ހުށަހެޅުމަކީ ހުރަހެއް ގެނުވާކަމުގައި ދެކެމެވެ. ގއ. ދާންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 07/P5C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި ތަންފީޛުކޮށްދިނުމަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވަނީ އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 67/P5C/2014 ޤަޟިއްޔާއެވެ. އަދި އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 67/P5C/2014 ޤަޟިއްޔާއަކީ އަސްލު މައުޟޫޢު ޤަޟިއްޔާ ކަމުގައިވާ އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 141/P5C/2011 ޤަޟިއްޔާ ތަންފީޛުކުރުމުގެ ގޮތުން ހުށަހަޅައިގެން ބެލުނު ތަންފީޛީ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. އެހެންކަމުން އަސްލު މައުޟޫޢު

ޤަޟިއްޔާ ބާއްވާފައި އެ އެޤަޟިއްޔާ ތަންފީޒުކުރުމުގެ ގޮތުން ހުށަހަޅައި ނިމިފައިވާ ތަންފީޒީ ޤަޟިއްޔާއެއް ތަންފީޒުކުރުމަށްޓަކައި ހުށަހެޅިން ވާނެކަމުގައި ނުދެކެމެވެ.

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލްގެ ރައުޔު:

28. މިމައްސަލާގައި ރިޔާސަތު ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ޙުސައިން ޢަބްދުއްރަޙީމްގެ ރައުޔާ ތާއީދު ކުރަމުއެވެ، ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން މަޖީދު ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ ނުކުތާތަކާމެދުވެސް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަމެވެ.

- ## ހުކުމް:

ދެންފަހެ، އިސްވެދިޔަ ސަބަބުތަކަށް އެފަދައިން ހުރުމުން ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާއިރާ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 07/P5C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި ތަންފީޒުކޮށްދިނުމަށް އެދި ހުށަހެޅި ހުކުމަކީ، ދެ ފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުން ނިމުމަކަށް އައިސްފައިވުމުން ތަންފީޒުކުރެވޭނެ ހުކުމަކަށް ނުވާނޭ، ހުކުމް ތަންފީޒުކުރުމުގެ އެ މައްސަލައަކީ އިތުރަށް ބަލައި ގޮތެއް ކަނޑައެޅެން އޮތް މައްސަލައެއް ނޫންކަމުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމުގައި ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ދާއިރާ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން ކަނޑައެޅި ނިންމާފައިވާ ބަދަލުކޮށް [illegible] ކަނޑައަޅައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ މި މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ހުކުމްކުރީމެވެ.

މިޤަޟިއްޔާ ބަލައި ހުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް | ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ޙުސައިން ޢަބްދުއްރަޙީމް | ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން މަޖީދު

(ރިޔާސަތު)